

فصلنامه پژوهشی

مجله

شماره 1 - پاییز 95

سخن سر دبیر

تحقیق و پژوهش

معرفی کتابخانه

پکیده

خبر حوزه

بدانید که بدون تحقیق، بدون نوآوری،
بدون ژرف یابی در هیچ مقوله ای انسان
نمی تواند به هدفهای والا دست پیدا کند.
اگر ژرف یابی و پژوهش نباشد؛ نتیجه اش
یک جا ایستادن، در جا زدن و با دنیای
پیرامون خود به تدریج بیگانه تر شدن
است.

سخنان مقام معظم رهبری در بازدید از
نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی
حوزه، مجتمع فرهنگی امام خمینی
(ره) قم: آبان 1387

صاحب امتیاز:

مدرسه علمیه فاطمیه سلام الله علیها

شهرستان صومعه سرا

مدیر مسئول: فاطمه یکتا عربانی

سر دبیر: صدیقه باقری

تنظیم مطالب: صدیقه باقری، فاطمه یکتا

، مریم رجبی

طراحی: مریم رجبی

جمع آوری مطالب:

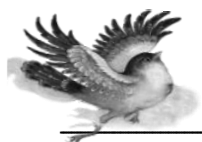
صدیقه باقری، فاطمه یکتا، مریم رجبی

و جمعی از طلاب گرامی که در تهیه این

فصل با ما همکاری کردند.

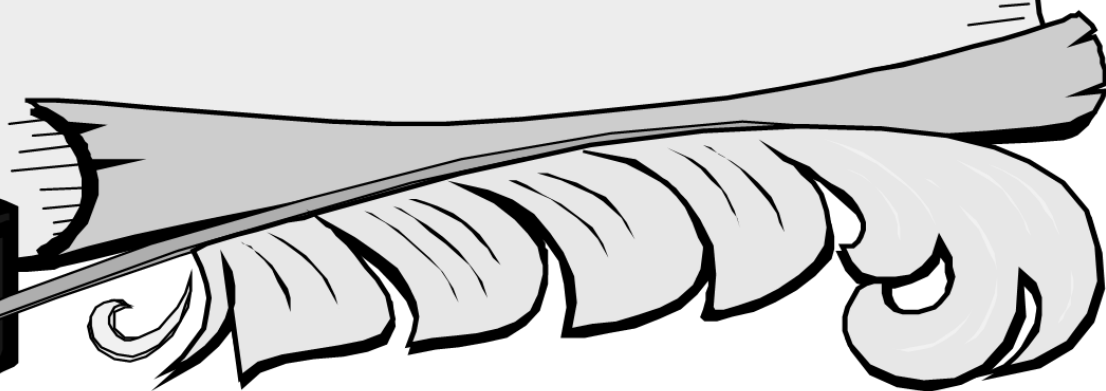
فهرست مطالب

- 4..... سخن سردبیر
- 5..... تحقیق و پژوهش از دیدگاه اسلام
- 6..... سفارش آیت الله مجتبی قزوینی به طلاب علوم دینی...
- 7..... استفاده از منابع دست اول
- 8..... چگونه خودم را به مطالعه علاقمند کنم؟
- 14..... معرفی کتابخانه های دیجیتالی
- 18..... بررسی جایگاه خواندن
- 25..... چکیده
- 27..... یا لطیف
- 28..... خبر حوزه
- 31..... سخن آخر

للخن لمر دپیر

بی تردید مطالعه و تحقیق در رشد و بالندگی انسان نقش به سزایی را ایفا می کند. مطالعه ثمر بخش متاثر از دو عامل می باشد: 21 - علاقه نسبت به مطالب خواندنی 2 - کاربرد ماهرانه فنون مطالعه. وقتی انسان روش صحیح مطالعه را آموخت می تواند با استعانت از آموخته های خود در مسیر تحقیق و پژوهش گامی محکم برداشته و به موفقیت نائل گردد.

تحقیق و پژوهش از دیدگاه اسلام و قرآن

یا: "يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
دَرَجَاتٍ" (مجادله، 11) خداوند کسانی را که ایمان آورده اند و
کسانی را که علم به آنان داده شده درجات عظیمی میبخشد.

د - ذم تقلید: "وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ
يَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ (حج / 3) ؛ گروهی از مردم، بدون
هیچ علم و دانشی به مجادله درباره خدا بر میخیزند؛ و از هر
شیطان سرکشی پیروی می کنند ."

ر - تکریم علم: "وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ (99/ حجر)
خداوند را عبادت نما تا به یقین نائل گردی." و نیز "اللَّهُ
الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَ... لَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ؛ خداوند همان کسی است که هفت آسمان را آفرید،
و... تا بدانید خداوند بر هر چیز تواناست ."

از آنچه گذشت دانسته می شود، از نظر قرآن کریم انسان در
جمع شئون و ارتباطات خود، موظف است بر اساس تحقیق و
پژوهش راه را طی کند. در احادیث نیز به این مسأله مهم در
اطلبوا العلم و لو: موارد متعددی اشاره گردیده است مانند
دانش و تحقیق: بالصين فان طلب العلم فريضة على كل مسلم
را فرا گیرید اگرچه در کشور چین باشد؛ زیرا فراگیری علم بر
هر فرد مسلمانی واجب است". (ر.ک: میزان الحکمه، محمد
ری شهری، ج 3، ص 2070، ح 13740)

منبع:

tebyan.net

آدمی را به تحقیق و تتبع تشویق می کنند و او را وامی دارند
تا در سایه آن جلوه حق را بدانگونه که هست عیان سازند. این
امر از نظری برای خود شخص و از سویی برای دیگران لازم و
ضروری است، اما از نظر خود از آن بابت که او باید بداند چه
راه و روشی برای زندگی خود برگزیده است، آنچه که او
مشی می کند طریق صواب است یا خطا، تنها کاوش و تحقیق
است که پرده از این راز بر می دارد. به همین جهت پذیرش
اصول اعتقادی در اسلام باید از روی تحقیق باشد و گر نه ایمان
شخص ارزشی ندارد؛ و متعاقب آن تحقیق قبل از هر عملی
عین صواب است .

اما از نظر دیگران باید بگوییم اگر انسان را به عنوان فردی
متعهد و مسئول بشناسیم بر او لازم می شود که از حقایقی که
خود به دست آورده، دیگران را نیز آگاهی دهد و یا خود در
برابر عمل و رفتار دیگران احساس مسئولیت کند به تحقیق و
کشف حقیقت بپردازد و لذا آن کس که امکان و قدرت تحقیق
را دارد مسئولیت بیشتری را در قبال جامعه پیدا می کند .

آیات قرآنی که دلالت بر ضرورت و اهمیت تحقیق و شناخت
می نماید بر اساس نحوه دلالتشان به چند دست تقسیم می
شوند:

الف - تشویق به فراگیری: " قل هل يستوي الذين يعلمون
والذين لا يعلمون انما يتذكرونوا الالباب (زمر، 9) بگو ای
رسول آنان که اهل علم و دانشند با مردم جاهل نادان یکسانند؟
خردمندان متذکر مطلبند ."

ب - توییح کاهلان: "أَوْ لَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَ
الْأَرْضِ ؛ (اعراف، 185) آیا بر ملکوت آسمانها و زمین نظر نمی
افتکنید ."

ج - تعظیم عالمان: "يَخْشَى اللَّهُ مِنَ الْعُلَمَاءِ؛ از
میان بندگان خدا، تنها دانشمندان از او میترسند."

سفارش آیت‌الله مجتبی قزوینی به طلاب علوم دینی

قرآن زیاد بخوانید، تصمیم بگیرید روزی نصف جزء بخوانید.....

از جمله توصیه‌های آیت‌الله مجتبی قزوینی به یکی از طلاب در اوائل طلبگی چنین بوده است :-

- مباحثه‌ی دوره‌ای را ترک نکنید. - در عبادات و مستحبات تا می‌توانید کوشش کنید. - روزی چهار صفحه قرآن بخوانید. - به حرم امام رضا در ایام فراغت مشرف شوید.

در جایی دیگر، وقتی یکی از طلاب سؤال کردند که: برای افزایش توفیق چه باید کرد؟ جواب دادند:

«قرآن زیاد بخوانید، تصمیم بگیرید روزی نصف جزء بخوانید».

و همچنین سؤال شد: کسی که در گذشته توفیقاتی داشته، برای بازگشت دوباره آن توفیقات چه باید انجام دهد؟ جواب دادند: استغفار زیاد کند؛ روزی 70 بار.

منبع: پژوهشکده باقرالعلوم

استفاده از منابع دست اول

یکی از توصیه های علامه این است که در مطالعات و پژوهش ها، از منابع اولیه استفاده شود زیرا منابع نسل های متأخر، همان مصادر دست اول بوده اند و از این رو، احتمال تحریف و تغییر در آنها وجود دارد. پس در صورت امکان دسترسی به منبع اصلی، نباید به سراغ دیگر منابع برویم. مگر برای شرح و توضیح و یا به عنوان یک نسخه از اصل اولی.

جناب علامه، برای طالب، مطالعه و تحقیق سه موضوع را مهم تر از دیگر موضوعات می داند که عبارتند از:

- عقاید و کلام که اصل و ریشه است و باید کاملاً بر آن مسلط بود زیرا باید با منطق و استدلال، از اعتقاداتمان دفاع کنیم.

- تفسیر قرآن زیرا کلام الهی، اصلی ترین و مهم ترین منبعی است که در دسترس ماست و باید بیش از هر چیز، با آن مأنوس باشیم.

- احادیث، کلمات و سیره معصومان که پس از قرآن، مهم ترین منبع شیعه به شمار می روند و لازم است بیشتر به آنها اهمیت داده شود.

به عقیده علامه محمودی، عالمان دینی باید بیشترین اهتمام خود را به این سه موضوع معطوف سازند نه موضوعاتی که بارها تحقیق و بررسی شده اند و نکته ابهامی ندارند. وی از بزرگانی که قرآن را محور پژوهش خویش قرار داده و با عنوان کردن مباحث کلامی و تفسیری، تا حدودی گرد غربت را از آنها زدوده اند، به بزرگی یاد می کند.

چگونه خودم را به مطالعه علاقه مند کنم؟

در فصل تابستان فرصت های تازه ای برای مطالعه و تفکر مهیا می شود و همزمان با گشایش اوقات فراغت، در دستان پرنشاط و پرانرژی جوانان کتاب و نشریه جای تازه ای باز می کند. به قول آدریل جانسون، مطالعه خواه مفید و خواه مضر یکی از موضوعات بسیار وسیع برای فعالیت است. درس هایی که می توان از آن آموخت هیچ گاه پایان نمی پذیرد و به عبارتی همیشه می توان چیزی را جمع به آن گفت.

از این رهگذر گلگشت این شماره قصد دارد از دریای بی انتهای مطالعه نکاتی نغز و آموزنده به خوانندگان کتابخوان پرسمان هدیه کند و چند نکته کلیدی و مشکل گشا را ارمغان تعطیلات تابستانی جوانان سازد.

مطالعه و کتابخوانی کاری بسیار حساس و مهم است. جانسون در کتاب «هنر کتاب خواندن» می گوید: «کتاب می توانند در شمار دوستان ما در آیند. ما می توانیم به جست و جوی آن ها برویم تا ما را به خودمان بشناسند. اما این توانایی را نیز دارند که در ما تاثیر کنند و درهای زندگی را به روی ما بکشایند یا ببندند. می توانند ما را در پناه خود گیرند یا از میان بردارند. از ما پشتیبانی کنند یا منکوبمان سازند. کتاب ها چون زبانند که بهترین و در عین حال بدترین چیزها است».

8 نکته در ارزش مطالعه :

1 - حضرت رسول اکرم (ص) می فرماید: یک ساعت تفکر از شصت سال عبادت برتر است.

2 - کاردیل می گوید: آنچه را می توان بعد از بیست سال تجربه آموخت، مطالعه صحیح در یک ساعت به ما می آموزد.

3. دکتر مانفرد وسپل در کتاب «چگونه فرزندانم را به مطالعه علاقه مند کنم؟» به نکته بسیار زیبایی در ارزش مطالعه اشاره

می کند. یادگیری، آموزش، رشد و تکامل شخصیت حتی در جوامع مدرن، با خواندن و نوشتن مرتبط است. در سده های اخیر که وسائل صوتی - تصویری پیشرفته و وسائل الکترونیکی مانند کامپیوتر و امکاناتی چون اینترنت و... یک حرکت دسته جمعی را برای قبضه نمودن جهان آغاز کردند، برخی از متخصصان، خبر از پایان دوره کتاب و کتابخوانی دادند. اما چه در مورد بزرگسالان و چه در مورد کودکان، با وجود افزایش توجه به وسایل ارتباط جمعی مذکور، میزان مطالعه عمومی کاهش نیافته است. این نکته بسیار قابل تاملی است.

4. **بار بار اگینگ** می گوید: نباید مطالعه روزانه را ترک کنیم؛ زیرا بدین وسیله می توانیم از میان ازدحام شتاب آلود زندگی روزمره، لحظه ای آرامش به دست آوریم.

5. **شگسپیر** : کتاب بزرگ ترین اختراع بشر است

6. **ریچارد استیل**: مطالعه همان اثری را در وجود آدمی می گذارد که ورزش در بدن انسان ایجاد می کند

7. **مونتسکیو**: مطالعه کتاب یعنی تبدیل ساعات سلامت بار به ساعات لذتبخش.

8. **همو** می گوید: کتاب عمر دوباره است که می توان با مقداری پول تجربه تمام عمر بزرگ ترین عقلای عالم را تصرف کرد.

9 نکته در رابطه با مکان مطالعه :

مکان ها از مطالعه بگریزید . به یاد داشته باشید که در حقیقت «مکان مطالعه جایی است که شما هستید .

8 . دقت کنید میزان نور، دمای محیط، فرم صندلی و سایر شرایط در مکان مطالعه شما به گونه ای نباشد که شما را خواب آورده کند .

9 . تهویه خوب و هوای پراکسیژن در مکان مطالعه شرطی حیاتی است .

10 نکته در روش مطالعه

1 . به قول آدریل جانسون، خوب کتاب خواندن را نمی توان از خواص مادرزادی دانست . برای قرائت، بدون شک پرورش خاصی لازم است .

2 . بهترین روش کتابخوانی در مجموع روشی است که خواننده در این کار بتواند زیبایی های چیزی را که می خواند دریابد و به هنگام لزوم معایب آن ها را بفهمد و این البته از راه پرورش و ممارست حاصل می گردد .

3 . در معانی کلماتی که برای نخستین بار به آن ها بر می خورید دقت کنید . بیهوده تصور نکنید که سیاق مطلب آن معانی را برای ما کشف می کند . همان زمان بهترین وقت برای رفتن به سراغ فرهنگ لغت است .

4 . امیل فاگه، نویسنده فرانسوی، عقیده دارد که باید در خواندن کتاب استقامت داشته باشیم . استقامت لجاجت نیست بلکه نوعی بردباری است که ذوق ما را می پرورد و درک ما را عمیق می کند .

5 . مون تنی، دانشمند شهیر فرانسوی، در باره انتخاب کتاب و روش کتابخوانی نظرهایی بسیار بدیع و زیبا دارد . یکی از این عقاید آن است که برای وصول به عمق معنای یک کتاب خوب باید آن را دوبار بخوانیم و با آن تماس دائمی داشته باشیم . یک اثر پر بها ما را مدت ها سعادتمند می سازد . نمی توانیم با یک بار خواندن به این درجه از خوشبختی برسیم؛ هر چند در این یک بار دقت فوق العاده به کار بریم .

دکتر فیل ریس در کتاب «500 نکته درباره مطالعه» و دکتر عین الله خادمی در کتاب «مطالعه روشمند» آورده اند

1 . برخی افراد ترجیح می دهند در سکوت مطالعه کنند و برخی در سروصدا . بعضی صندلی راحتی را می پسندند و بعضی دراز کشیدن یا نشستن رسمی را . اصلا وسواس به خرج ندهید و در هر حالتی که راحت تر هستید مطالعه خود را آغاز کنید .

2 . اگر مکان مطالعه شما کمی آشفته و به هم ریخته است مرتب کردن آن را به نیم ساعت پس از مطالعه موکول کنید؛ چرا که در این صورت در حین مرتب کردن اتاق به مطالبی که مطالعه کرده اید فکر خواهید کرد و زمان مفیدی را از دست نخواهید داد .

3 . گاهی اوقات از مکان های استثنایی و هیجان انگیز استفاده کنید تا مطلبی که مطالعه می کنید همراه آن خاطره در ذهن شما ماندگار شود؛ مثلا در یک شب بارانی با یک چتر و یک چراغ قوه زیر باران روید و مطلب را مطالعه کنید و یا در یک مکان تاریخی و قدیمی به تفکر و مطالعه در مورد مطلب مورد علاقه خود پردازید .

4 . اگر امکان داشته باشد موضوع مورد مطالعه شما با مکانی که انتخاب می کنید هماهنگی و سنخیت داشته باشد، به افزایش بهره وری شما کمک بسیار می کند . این هماهنگی همچنین شامل وجود ابزار و لوازم مورد نیاز نیز می شود .

5 . قبل از انتخاب محل مطالعه خود، چند خصوصیت عمده و ایده آل برای مکان مطالعه در ذهن خود لیست کنید تا راحت تر بتوانید آن را بیابید .

6 . در مکان مطالعه شما راهی برای خیره شدن به دور دست وجود داشته باشد؛ چرا که توقف در مطالعه و چشم دوختن به بی نهایت در افزایش کارآیی مطالعه بسیار سودمند است . حداقل گاه گاهی به سقف اتاق خیره شوید !

7 . هیچ گاه مطالعه خود را به حضور در مکان خاصی مشروط نکنید؛ زیرا در این صورت بهانه ای می یابید که در سایر مکان ها از مطالعه بگریزید . به یاد داشته باشید که در حقیقت «مکان مطالعه جایی است که شما هستید .

دقت کنید میزان نور، دمای محیط، فرم صندلی و سایر شرایط در

اگر در این انتخاب خود را به دست تصادف بسپاریم، ممکن است به راه های پیموده شده برسیم و اگر در انتخاب خود بینا نباشیم، ممکن است در راهی بیفتیم که دیگران فرسنگ ها از آن را پیموده اند. بنابراین، بهتر است قبل از انتخاب موضوع مطالعه خود به چکیده مقالات و خلاصه آثار مهم در زمینه علمی که به آن علاقه مندیم سری بزنیم تا جایگاه خود را در موضوع مطلوب خود دریابیم.

3. همچنین او عقیده دارد، هنگام انتخاب یک کتاب ابتدا از خود پرسیم خصوصیات فکری ما و طبع کنجکاو و حساس ما که منبع بسیاری از شغف ها و حزن های ما است طالب چیست؟ شعر؟ روان شناسی؟ حکمت؟ هنر؟ بدین ترتیب، زمینه ای برای کار در موضوعی که بدان علاقه داریم فراهم می آوریم و حدودی برای خود ترسیم می کنیم؛ چه همان طور که گفتیم دانستن همه چیز غیر ممکن است.

4. آندره مورو عقیده دارد، بعد از کتب آسمانی شریف ترین و مفیدترین کتاب ها بیوگرافی ها هستند. به قول رنه دکارت مطالعه یگانه راه آشنایی با بزرگان روزگار است که قرن ها پیش از این در دنیا به سر برده اند و اکنون زیر خاک منزل دارند.

5. ازل. اف - رسکامون می گوید: چنان که در انتخاب دوست برای خود دقت می کنید، در انتخاب نویسنده نیز برای خواندن خود دقت کنید.

12 نکته در کار آبی مطالعه

1. کیفیت مطالعه را بالا ببرید. به روخوانی سطحی در حالت پراکندگی فکر قناعت نکنید. با مفهوم و معنای مطلب ارتباط برقرار سازید تا آنچه را که مورد نیاز است به خوبی درک کنید.
2. حجم مطالعه حواس شما را پرت نکند. مطالعه بیش تر و سریع تر تنها بهانه هایی برای بیش تر دانستن است. پس ابتدا آنچه را می خواهید بدانید و بفهمید برداشت کنید و آن گاه با کلمات «سرعت» و «بیش تر» وسوسه شوید.

6. همچنین وی معتقد است، اگر بخواهیم از کتابی که خوانده ایم نظر صائبی پیدا کنیم باید راجع به آن گفت و گو کنیم. کتب خوب باب گفت و گوهای پرثمر را به روی ما می گشایند. این همان چیزی است که ما آن را مباحثه می نامیم.

7. در کتاب «500 نکته درباره مطالعه» آمده است که یکی از روش های خوب مطالعه استفاده از یادداشت برداری است. فقط توجه کنید که به جای یادداشت، رونویسی نکنید! طرح های گوناگون بریزید. نکات مهم یادداشت را برجسته تر بنویسید. اگر مطلبی را درک نمی کنید، به صورت سؤال یادداشت بردارید.

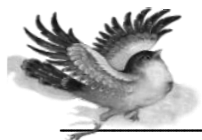
8. در کتاب «روش های تسریع در خواندن و درک» پیشنهاد شده است هنگام مطالعه ابتدا خلاصه مطلب را که اغلب در ابتدای مقاله یا کتاب آمده است، بخوانید. سپس عنوان ها و فهرست اجمالی کتاب را مطالعه کنید سپس چند سطر از ابتدای هر عنوان را مطالعه کنید؛ زیرا مهم ترین مطالب معمولاً در همین خطوط اولیه هستند. در نهایت سایر توضیحات و تفاسیر کتاب را بر اطلاعات خود بیفزایید.

9. از همان زمان مطالعه، برای به کار بستن آنچه می آموزید برنامه ریزی کنید. به قول تولد: «مطالعه و عمل نکردن مانند شخم زدن و بذر نپاشیدن است.»

10. بیکن جمله زیبایی در این باره دارد: «برخی کتب را باید چشید، بعضی دیگر را باید بلعید و خیلی را هم باید جوید و هضم کرد!»

5 نکته در موضوع مطالعه

1. امام علی (ع) جستن دانشی را نیکو می شمارند که موجب اصلاح وجود آدمی گردد. «دانشی که تو را اصلاح نکند گمراهی است.
2. دکتر آدریل جانسون می گوید: ما وقت نداریم و نمی توانیم هر چه را که منتشر می شود بخوانیم. باید انتخاب کنیم؛

11. گاه مقرر ساختن یک پاداش مشروط برای مطالعه حجم خاصی از کتاب به هیجان و لذت مطالعه می افزاید و نوعی اثر تشویقی بر فرد می گذارد. این پاداش ها می تواند دیدن یک برنامه تلویزیونی، رفتن به مکانی خاص، انجام یک فعالیت مورد علاقه یا حتی خوردن یک خوراکی محبوب باشد؛ مشروط بر آن که میزان تعیین شده مطالعه شده باشد!

12. رنگ کاغذ، رنگ قلم، نحوه نشستن، فاصله چشم با کتاب، نور محیط و سایر شرایط مکانی نیز - همان گونه که می دانید - در کارآیی مطالعه شما کاملاً مؤثر است.

8 نکته در تمرکز مطالعه

دکتر خادمی در کتاب «مطالعه روشمند» به نکاتی چند را برای ایجاد تمرکز حواس لازم می داند:

1. علاقه به موضوع مورد مطالعه یکی از علل مهم ایجاد تمرکز و دقت در حین مطالعه است.
2. هماهنگی اراده و تخیل نیز در این رابطه کارساز است؛ به عبارت دیگر، چشمان فرد بر صفحه کتاب و افکارش در حال پرواز به دور دست ها نباشد!
3. برخی مسائل جسمی و روحی نیز می تواند تمرکز فرد را برهم زند؛ مانند گرسنگی، تشنگی، سردرد یا سایر دردها، نگرانی و اضطراب.
4. برخی مسائل محیطی نیز از عوامل برهم زنده تمرکزند: سروصدای زیاد، نور زیاد یا کم، لباس نامناسب و آقای حقجو در کتاب «روش های تسریع در خواندن و درک» چند نکته مهم دیگر را نیز بر این لیست می افزاید:
5. یکی از مهم ترین عوامل برهم خوردن تمرکز عجله و شتاب است این حالت سطح مطالعه را نازل می کند و تمرکز را برهم می زند.

3. قبل از آن که از موضوع اصلی کتاب منحرف شوید و به مطلب دیگری بپردازید، قسمت هایی را که دوست دارید به خاطر بسپارید، مشخص کنید.

4. حتماً برای مطالعه خود برنامه ریزی داشته باشید. این که قصد یادداشت برداری دارید یا خیر، در مورد چه موضوعی باید تمرکز کنید، چه سؤالاتی در ذهن دارید که در این کتاب جواب آن ها را می جوئید و... همه باید از قبل برنامه ریزی شده باشد.

5. باید کتابی که مطالعه می کنید مختص به خود شما باشد تا به راحتی در آن علامت گذاری و نکته نویسی کنید. استفاده از مداد یا ماژیک رنگی به شما امکان می دهد تا در مراجعه مجدد به کتاب بهره بیش تر ببرید. هر چند نباید این خطوط رنگی استفاده شما از سایر خطوط کتاب را کاهش دهد.

6. هنگام مطالعه همواره یک قلم در دست داشته باشید؛ زیرا مطالعه آنگاه کارآیی مطلوب می یابد که همراه با مطالعه سؤالات ذهن خود را با آموزه های کتاب تطبیق دهید و در حاشیه آن یادداشت کنید.

7. میان مطالعه و سایر کارهای خود تعادلی به وجود آورید که هم از خواندن خسته و دلزده نشوید و هم تجربه و عمل را به بهره وری مطالعه خود بیفزایید.

8. مطالعه پراکنده باموضوعات متنافر و متناقض موجب کاهش بهره وری شما می شود. حتی الامکان در نوع کتابی که برای مطالعه انتخابی می کنید مطالعات قبلی خود را در نظر آورید تا نظم فکری شما به هم نخورد.

9. اگر بتوانید از هر کتابی که می خوانید نکات مهم و کلیدی آن را خلاصه برداری کنید، بر کارآیی مطالعه شما می افزاید این راهکار آنگاه ارزشمندتر می شود که خواننده به زبان و عبارات خودش مطالب را یادداشت کند.

10. به یاد داشته باشید علاقه و انگیزه در مورد مطلبی که برای مطالعه انتخاب کرده اید به بهره وری شما از آنچه می خوانید بسیار می افزاید.

6. کسانی که با انگشت خط مورد مطالعه را دنبال می کنند، باید این عادت را ترک گویند؛ زیرا در تند خوانی فقط چشم کار می کند نه دست و نه زبان

7. نویسنده کتاب «مطالعه روشمند» بر این باور است که حتی تکان دادن سر هنگام مطالعه از سرعت مطالعه می کاهد. پس بهتر است این گونه بگوییم: در تند خوانی فقط چشم کار می کند نه دست، نه زبان و نه سر. برای دیدن همه صفحه کتاب اصلا به رکت سر نیازی نیست. صفحه، خود در دامنه بینایی قرار دارد.

8. ایشان از مشکل دیگری به نام «خالی خوانی» نام می برد که عبارتست از سرگردانی چشم در حاشیه سفید کتاب یا لابه لای خطوط و یا هر قسمت غیر مفید صفحه. این حالت را دیدن غیر مفید نیز می گویند و موجب کاهش سرعت مطالعه می شود.

10. حتی نوع ورق زدن نیز به صرفه جویی در وقت کمک می کند. ورق زدن درست آن است که با دست چپ واژ گوشه بالایی صفحه صورت گیرد و چند لحظه قبل از پایان صفحه برای تورق آماده باشد. کسانی که با دست راست و از گوشه پایینی صفحه ورق می زنند، از سرعت و تمرکز خود می کاهند.

5 نکته در محافظت از کتاب

در کتاب «هنر کتاب خواندن» به چند نکته جالب توجه اشاره شده است:

1. کتابی که جلد شده باشد، از کتاب بدون جلد بهتر و سالم تر باقی می ماند. این احتیاط را فوری و به محض خرید کتاب انجام دهید.

2. کتاب های خود را در قفسه های شیشه دار نگه داری کنید تا گرد و غبار هوا کم تر به کتاب ها آسیب برسانند.

3. اگر چاره ای جز استفاده از یک کتابخانه روباز ندارید، حداقل گاه کتاب ها را از گرد و غبار پاک کنید و برای کاهش آسیب رسانی حشره بید کتاب ها را ورق بزیند و هوا دهید.

6. یکی از مسائل قابل توجه دیگر سنگینی معده و سیری بیش از حد است. به قول حضرت رسول اکرم (ص) «پری معده و سیری زیاد به وجود آورنده حماقت است!» این همان خواندن و نفهمیدن و به عبارتی عدم تمرکز و ارتباط با مفهوم کتاب است.

7. انتخاب زمان مناسب از عوامل ایجاد تمرکز است؛ مثلا پس از استراحت خصوصا در صبحگاهان بهترین تمرکز و در ساعات خستگی و کسالت نامناسب ترین تمرکز وجود دارد. البته در صبحگاهان لازم است قدری ورزش کرد تا بدن آمادگی لازم را به دست آورد.

8. نظم و انضباط در نوع مطالعه و ساعت مطالعه و مکان مطالعه همگی از عوامل ایجاد کننده تمرکز مطلوب ترند.

9 نکته در سرعت مطالعه

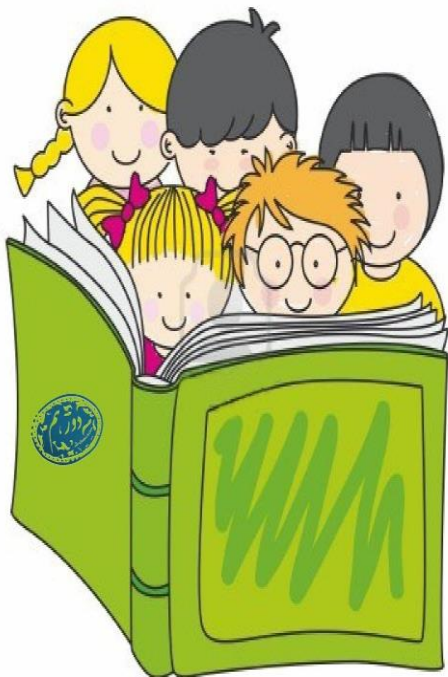
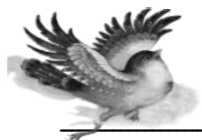
1. دکتر فیل ریس پیشنهاد می کند، اگر قصد دارید سرعت مطالعه را افزایش دهید، حتما ابتدا به فهرست مندرجات کتاب نظری دقیق بیندازید تا کلیت کتاب را به دست آورید.

2. تند خوانی همیشه مناسب نیست. در مطالبی که به تعمق و تأمل نیاز دارد اصلا نباید به کار گرفته شود.

3. مغز ما همیشه تندتر از بیان ما کلمات را دریافت می کند. برای افزایش سرعت سعی کنید عادت بلند خوانی کتاب را ترک کنید.

4. تمرین کنید، به جای درک لغت به لغت یک جمله، به درک گروهی لغات عادت کنید.

5. به نظر نویسنده کتاب «تسریع در خواندن و درک» یکی از عوامل کندخوانی برگشت است؛ یعنی آن که فرد مرتب نگاه خود را به خطوط پیشین برگرداند. این کار تمرکز فرد را از میان می برد و وقت زیادی را تلف می کند. هنگام مطالعه چشم باید به طور مستقیم و به موازات صفحه حرکت کند و از پریدن به سطور بالا و پایین دوری جوید.

منابع :

1. هنر کتاب خواندن، آدریل جانسون
2. نکته درباره مطالعه، فیل ریس 500
3. مطالعه روشمند، عین الله خادمی
4. روش های تسریع در خواندن و درک، محمد حسین حقجو
5. چگونه فرزندم را به مطالعه علاقه مند کنم؟، مانفرد وسپل
6. سلسله مقالات (دانش، مطالعه، کتاب)، حسین خنیفر
7. سخن از بزرگان، مجید اصلان پرویز 4500
8. اندیشه بزرگان، حسین رحمت نژاد

4. استفاده از هواکش و تهویه مناسب در محل کتابخانه به عمر مفید کتاب های شما می افزاید .

هنریش هین می گوید: هر کجا کتاب را بسوزانند، روزی انسان ها را خواهند سوزاند .

× × × × × × × × × ×

در این دنیای شتاب زده که با «بحران قرائت» روبه رو شده است، دردی از این عمومی تر نمی توان یافت که مردم کم می خوانند، سریع و شتاب زده می خوانند، بد می خوانند و ... این عبارت را دکتر جانسون در کتاب خویش به کار برده و بسیار ابراز نگرانی کرده است . واقعا سرنوشت کتاب و کتابخوانی به کجا خواهد کشید؟ او می گوید: «مردم گویی امروز از کتاب می ترسند . این بیماری متأسفانه عمومی و همه گیر شده و شاید بهتر باشد آن را بیماری ترس از کوشش نام نهاد .»

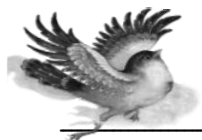
این آرزویی کهن و دیرینه بوده است که روزی بشر با تفکر و مطالعه انس گیرد و ساعات عمر خویش را با مطالعه پربرکت شاید حتی پیش تر از آن که سقراط بگوید: «جامعه وقتی سازد به سعادت و فرزاتگی می رسد که مطالعه کار روزانه اش باشد .»

ما نیز این گلگشت را با همان آرزو به پایان می بریم و به عنوان حسن ختام سخن دو تن از بزرگ ترین نویسندگان جهان و جمله ای زیبا از مولای متقیان علی (ع) را زینت بخش نوشتار می سازیم .

امام علی (ع) : هر کس اهل مطالعه باشد در سایه مطالعه کتب، به آرامشی بسیار والا دست می یابد که هرگز از او سلب نمی شود .

ویکتور هوگو: خوشبخت کسی است که به یکی از دو چیز دسترسی دارد: یا کتاب های خوب و یا دوستانی که اهل مطالعه کتاب باشند .

تولستوی: در دنیا لذتی نیست که با لذت مطالعه برابر باشد

پایگاه اینترنتی حوزه، یکی از فعال ترین پایگاه های اسلامی وابسته به حوزه علمیه است. در بخش کتابخانه این پایگاه متن کامل بیش از 120 عنوان کتاب با موضوعات ادبیات، اخلاق، اسلام شناسی، انقلاب اسلامی، اهل بیت، تاریخ اسلام، تراجم (سرگذشت نامه ها)، زن در اسلام، فرهنگ و تمدن اسلامی، فقهی، فلسفه، علوم اسلامی و علوم قرآنی گنجانده شده است.

امروزه، دسترسی به تمام منابع اطلاعاتی، از طریق ابزار مدرن رسانه ای امکان پذیر شده است. از این رهگذر، خوشبختانه، امکان استفاده از کتب غنی و مورد نیاز محققین، دانش پژوهان و مؤلفان حوزه های مختلف نیز، از طریق سایت های اینترنتی مهیاست، بر خلاف سالیان دور که علم جوان و دین پژوهان برای دسترسی به یک نسخه کتاب، متحمل هزینه سنگین خرید آن و جستجوی فراوان می شدند. سایت هایی که در این بخش معرفی می شوند، متن کامل برخی کتب مورد نیاز شما طلاب و محققین محترم را در بر دارند.

(کتابخانه اسلامی پایگاه اهل البیت (علیهم السلام)

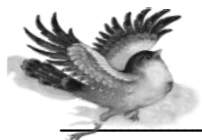
www.ahl-ul-bait.org—1

در بخش کتابخانه پایگاه اهل البیت که به دو زبان فارسی و عربی فعال است، صدها کتاب قرار گرفته که امکان دسترسی به متن کامل آنها امکان پذیر است.

قرآن و علوم قرآنی، اهل بیت (علیهم السلام)، حدیث و علوم حدیث، فقه، اصول، تاریخ، رجال، عقاید، اخلاق، ادبیات، دعا و زیارت، زبان و ادبیات، فرهنگ فارسی، متفرقه، لغت نامه و مهدویت از عمده موضوعات کتب این کتابخانه دیجیتالی است.

کتابخانه پایگاه حوزه

www.hawzah.net —2

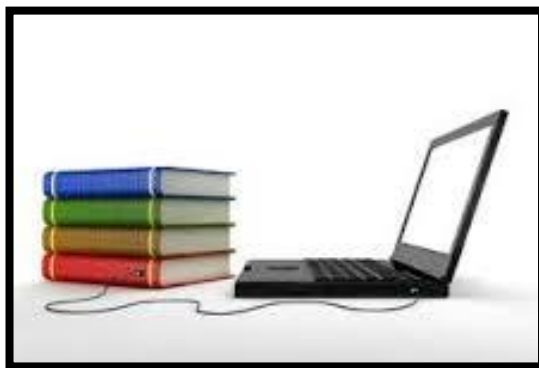

3- <http://Library.tebyan.net> کتابخانه تبیان

بالغ بر 6657 جلد کتاب و 123 مقاله در کتابخانه دیجیتالی تبیان موجود است که شامل 2627 کتاب فارسی، 2360 کتاب عربی و 1547 کتاب انگلیسی است.

مهم ترین موضوعات کتب ارائه شده در این پایگاه عبارت اند از: ادب و هنر، دانستی ها، دائرة المعارف، زندگی نامه بزرگان، دین، قرآن، احکام، داستان ها، اخلاق و تربیت، بانوان، کتب شهید مطهری و علوم و فنون و همچنین برخی از جدیدترین کتب وارد شده در این کتابخانه دیجیتالی شامل تلاش دشمنان در مخدوش کردن شخصیت حضرت حمزه، شعر حج و موقعیت یهود در مدینه می باشد.

www.andishe
qom.com-4

پایگاه اندیشه قم، وابسته به مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمیه است. در کتابخانه دیجیتالی این سایت، متن کامل بیش از 50 عنوان کتاب قرار داده شده است. موضوعات کلی این کتب عبارت اند از: قرآن، اخلاق، تربیت، جوانان، کلام، حقوق و

همچنین برخی کتب ارائه شده در این کتابخانه دیجیتالی عبارت اند از: کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان، جریان شناسی فکری معارضان قیام کربلا، تبیین و تحلیل سکولاریسم، جوانان و پرسش های عرفانی، تفسیر علمی قرآن، آسیب شناسی مطبوعات، اسلام و دموکراسی، تساهل و تسامح و

5- WWW.bashgah.ne کتابخانه باشگاه اندیشه

در کتابخانه پایگاه باشگاه اندیشه، امکان دانلود دریافت کامل متن کتاب به همراه معرفی کامل ده ها کتاب وجود دارد. برخی کتب ارائه شده در این کتابخانه دارای عناوین ذیل می باشند:

نگاهی به فقر و فقرزدایی از دیدگاه اسلام، هولوکاست، فرا اخلاق، تجلی و ظهور در عرفان نظری، جنبش های اسلامی معاصر، اقلیت های دینی، دروغ بزرگ، فلسفه خلقت، اسلام و فمینیسم، سیری در تلمود و

کتابخانه پایگاه آل البیت (علیهم)
www.alulbayt.com-6

پایگاه اینترنتی آل البیت به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی در شبکه جهانی اینترنت فعال است. در بخش کتابخانه دیجیتالی این سایت، متن کامل 25

امام شناسی، امام علی (علیه السلام)، نهج البلاغه شناسی و معارف آن، ترجمه و شروح نهج البلاغه، اهل بیت، حدیث، ولایت فقیه در حکومت اسلام، تاریخ اسلام و...

کتابخانه دیجیتالی

9- <http://mazaheb.com> مذاهب

کتابخانه مذاهب بر روی شبکه جهانی اینترنت شامل ده ها کتاب پیرامون قرآن، اهل بیت، شیعه و پاسخ به شبهات است.

گفتگوی مذاهب، روابط امام علی و خلفا، شیعه در اسلام، اهل بیت در آیه تطهیر، روابط متقابل خلفا با خاندان پیامبر از جمله موضوعات کتب ارائه شده در این پایگاه هستند

کتابخانه آیه الله مکارم

10- www.makaremshirazi.org شیرازی

دسترسی به کلیه تألیفات آیت الله مکارم شیرازی از طریق ورود به بخش کتابخانه این سایت امکان پذیر می باشد.

مثال های زیبای قرآن، مدیریت و فرماندهی در اسلام، مجموعه کامل 27 جلدی تفسیر نمونه، اخلاق در قرآن، آیات ولایت در قرآن، مشکلات جنسی جوانان، اسلام در یک نگاه،

عناوینی از 50 کتاب ارائه شده در این کتابخانه دیجیتال می باشند

کتابخانه آیه الله مصباح یزدی

کتاب قرآنی شامل 5 جلد برگزیده تفسیر نمونه، ذوالقرنین در قرآن، سیری در علوم قرآن، سیمای امام علی (علیه السلام) در قرآن، اخلاق و قرآن کریم و... قرار گرفته است.

موضوعات کلی کتب ارائه شده در این پایگاه عبارت اند از:

قرآن و علوم قرآنی، حدیث و علوم حدیثی، عقاید و کلام، فقه، اصول، سیره و تاریخ، اخلاق و فرهنگ اسلامی، فلسفه، فرق و ملل و...

7- www.balagh.net کتابخانه پایگاه بلاغ

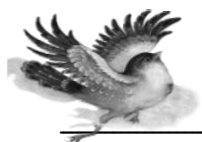
متن کامل بیش از 15 کتاب درباره اهل بیت شامل نبوت، پیامبر اقی، سیری در سیره نبوی، امامت و رهبری، فروغ ابدیت، آثار و برکات سیدالشهداء (علیه السلام)، حماسه غدیر، سیره پیشوایان، جاذبه و دافعه علی (علیه السلام)، در بخش کتابخانه دیجیتالی پایگاه بلاغ گنجانده شده است.

موضوعاتی از قبیل تفسیر و علوم قرآن، فلسفه، عرفان، دعا، اخلاق، سیاست، ادبیات، حقوق و... از مهم ترین موضوعات کتب ارائه شده در این سایت هستند.

کتابخانه امام علی (علیه)

8- www.imamAlinet.net (السلام)

پایگاه اینترنتی امام علی (علیه السلام) وابسته به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی است. موضوعات کتب ارائه شده در کتابخانه دیجیتالی این سایت شامل عناوین زیر است:

امام شناسی، معادشناسی، مهر تابان، روح مجرد و... .

کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی

www.maraashiLibrary.com-13

کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی یکی از غنی ترین کتابخانه های جهان اسلام در قم است. پایگاه اطلاع رسانی این کتابخانه، مدتی است که در حال طراحی است اما به زودی کتب متعددی در این پایگاه به صورت نمایش متن کامل کتاب در اختیار کاربران قرار خواهد گرفت.

کتابخانه تخصصی فقهی ائمه اطهار

www.Lankarani.com-14

تألیفات آیه الله فاضل لنکرانی شامل احکام و فتاوا و آشنایی با کتب موجود در کتابخانه تخصصی فقهی ائمه اطهار در موضوعات حدیث، حقوق، فقه، تفسیر و آیات الاحکام از طریق این پایگاه امکان پذیر است.

کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام

www.historyLib.com-15

این پایگاه به معرفی کتاب های مختلف تاریخ اسلام می پردازد که در کتابخانه تخصصی تاریخ اسلام قابل دسترسی می باشند. پیامدهای اقتصادی و اجتماعی کشف حجاب در دوره رضا شاه، آیه الله قاضی طباطبائی در وادی علم و تحقیق، انجیل سلماسی، سیری در مبارزات و مجاهدات سیاسی فرهنگی شهید مفتاح، شعر نو با مضامین انقلابی و دینی و... از جمله کتب معرفی شده در این پایگاه می باشند

www.mesbahyazdi.org-11

دسترسی به آثار نوشتاری آیت الله مصباح یزدی شامل کتب و مقالات ایشان، از طریق مراجعه به این پایگاه امکان پذیر شده است.

تفسیر و علوم قرآن، گفتار و سیره معصومان، فلسفه و منطق، کلام و فلسفه دین، اخلاق و عرفان، علوم انسانی، اجتماعی و فرهنگی برخی از مهم ترین موضوعات کتب این کتابخانه را تشکیل می دهند.

همچنین برخی آثار مکتوب علامه که در این شبکه ارائه شده اند شامل موارد زیر می باشند:

انسان شناسی، اخلاق در قرآن، قرآن در آینه نهج البلاغه، آذرخشی دیگر از آسمان کربلا، نقدی فشرده بر اصول مارکسیسم، پاسداری از سنگرهای ایدئولوژیک، دین و آزادی، زن نیمی از پیکر اجتماع و...

کتابخانه الکترونیکی معارف اسلام

www.maarefislam.com-12

در کتابخانه دیجیتالی علوم و معارف اسلامی، متن کامل کلیه تألیفات حضرت علامه آیه الله حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی (رحمة الله علیه) قرار گرفته است.

موضوعات کتب عبارت اند از: اخلاق، حکمت، عرفان، مباحث تفسیری، علمی و فقهی، تاریخی، تذکره ها و احوال شخصیت ها، مواعظ، رسائل علمی و تفسیری، رسائل فقهی، یادداشت ها و نکات و نامه ها... .

برخی تألیفات علامه که در این پایگاه ارائه شده اند عبارت اند از: ولایت فقیه در حکومت اسلام، الله شناسی

**بررسی جایگاه خواندن تلخیص در
سیر مطالعاتی طلبه در گفتگو با
مرحوم مسلم قلی پور گیلانی**

تأسیس مرکز مدیریت حوزه علمیه قم بود. حدود سال‌های ۶۰ و ۶۱ بود که وارد حوزه علمیه شدم و درس‌هایم را هم عموماً در دو مدرسه مرحوم آیت‌الله گلپایگانی و مدرسه رضویه خواندم. کل دروس سطح، یعنی از پایه یک تا ده را کمتر از شش سال به اتمام رساندم. تابستان‌ها هم مشغول تحصیل بودم و نوعاً کتاب‌های سنگین و استادان قوی را انتخاب می‌کردم؛ مثلاً من هم «مطول» خواندم و هم «مختصر»؛ هم «حاشیه» خواندم و هم «المنطق» و هر دو را هم حدود شش تا هفت مرتبه تدریس کردم. «معنی» را از باب اول تا قسمت حرف لام و باب رابع خواندم؛ ولی خودم بیش تر باب‌ها را خواندم و مباحثه کردم. شاید معنی را حدود دو تا سه بار مباحثه کردم؛ زیاد مباحثه می‌کردم؛ یعنی هم به حافظه خودم اعتماد نداشتم و هم می‌خواستم مطالب به‌طور عمیق‌تر برایم جا بیفتد؛ بنابراین به فهم و حافظه خودم اعتماد نمی‌کردم. یا مثلاً هم «اصول فقه» خواندم و هم «قوانین»؛ قوانین را یک مرتبه درس دادم؛ ولی اصول فقه را حدود شش تا هفت‌دوره تدریس داشتم. این دروس را هم نوعاً نزد بزرگان می‌خواندم؛ مثلاً نزد مرحوم آیت‌الله اشتهاردی، یا قوانین را نزد آیت‌الله راستی، ادبیات را نزد آیت‌الله مدرس افغانی، رسائل را خدمت حضرت آیت‌الله اعتمادی، مکاسب و کفایه را نزد حضرت آیت‌الله ستوده (البته بخشی از مکاسب را خدمت برخی دیگر از بزرگان خواندم)... تا اتمام سطح، نزدیک به شش سال این‌ها طول کشید؛ ولی درعین حال مشغول چند درس بودم.

درس و بحث من، روزانه به شش تا هفت درس می‌رسید. وقتی خانه می‌رفتم، شب‌ها دست‌هایم درد می‌گرفت؛ چون همیشه حجم بسیاری از کتاب‌ها را به همراه داشتم. پنج‌شنبه‌ها و جمعه‌ها هم، مباحثه و درس داشتم. از آن‌جا که منزل ما نزدیک حرم بود، گاهی اوقات بعد از نماز صبح در حرم درس می‌گذاشتیم.

مسلم قلی پور گیلانی از جمله کسانی بود که در فاجعه منا سال 1394 عروج شهادت گونه یافت، روحش شاد و ان شاء الله همواره میهمان سفره اهل بیت معصومین (ع) باشد، نثار همه‌ی شهدای فاجعه منا الفاتحه مع الصلوات.

مسلم قلی پور گیلانی نامی آشنا برای طلبه‌های دوره سطح است. وی در بین طلاب طرفداران سرسختی دارد. برخی از طلبه‌ها با کمک تلخیص‌های او امتحانات را پشت سر می‌گذارند و حتی در جلسه امتحان برای سلامتی او صلوات می‌فرستند. اما قلی پور مخالفان سرسختی هم دارد که معتقدند تلخیص‌نویسی قدرت علمی طلاب را تضعیف می‌کند. وی هم‌اکنون از اساتید حوزه علمیه قم است و دروس نه‌ایه‌الحکمه و خارج فقه را تدریس می‌کند. در این گفت‌وگو استاد قلی پور، صادقانه و با صراحت، دیدگاه‌های خود را بیان کرده است که خواندن آن به‌ویژه برای طلاب خالی از لطف نیست.

لطفاً مختصری از سابقه علمی خودتان از زمان ورود به حوزه علمیه را بیان بفرمایید.

بنده در مقطع دیپلم از دبیرستان امام صادق (ع) قم در رشته علوم تجربی فارغ‌التحصیل شده و وارد حوزه شدم که این هم‌زمان با

طلبه‌ها این است که حتماً این کار را انجام دهند؛ چون واقعاً حواس ما پرت می‌شود و ما قدرت کنترل خیال خودمان را نداریم؛ از کمتر کسی می‌توان این ادعا را قبول کرد که از اول درس تا آخر درس حواسش جمع باشد و همه مطالب را مثل ضبط صوت بگیرد.

به‌رحال بنده برای این که مطلب را گم نکنم و مطلب به‌خوبی به‌دستم بیاید، بعد از درس خلاصه‌ی همه کتاب‌ها را می‌نوشتم. مخصوصاً هنگام تدریس، برای این که به‌خوبی شاکله‌ی بحث در ذهنم جای بگیرد و ترتیب آرایه مطالب از دستم نرود، همه را به ترتیب رئوس مطالب، تقسیم‌بندی‌ها، مثال‌ها و دلایل در کاغذهای کوچک می‌نوشتم تا هم موقع نوشتن بعد از مطالعه، مطلب به‌خوبی در ذهنم جای بگیرد و هم این که شب قبل از درس که مطالعه می‌کردم، چون حافظه قوی نداشتیم، دوباره این مباحث را مرور می‌کردم تا این که مطالب ملکه می‌شد. به‌هنگام تدریس هم وقتی ترتیب مطالب یادم می‌رفت یا احیاناً اگر کسی سؤال می‌کرد و فراموش می‌کردم، به این مطالب خلاصه‌شده نگاه می‌کردم تا مطلبی از قلم نیفتد.

بعد از درس، این مطالب خلاصه‌شده را پاره کرده و دور می‌انداختم؛ برای این که تنبلی نکنم و دوباره از آن‌ها استفاده نکنم و در صورت نیاز دوباره بنویسم؛ زیرا خود این دوباره‌نوشتن، مهارت انسان را بیش‌تر می‌کند و مطالب، بهتر در حافظه می‌ماند.

وقتی «حاشیه» و «المنطق» تدریس می‌کردم، طلبه‌ها تقاضا کردند این مطالب را مفصل‌تر بنویسم و به آن‌ها بدهم؛ چون آن زمان این شرح‌ها نبود؛ به‌رحال من نوشتم و دیدم خیلی استقبال شد و برای چاپ این مطالب بسیار اصرار می‌کنند. از آن‌جا که سرم خیلی شلوغ بود و حال و حوصله نداشتم دوباره این مطالب را منقح کنم و به شکل یک کتاب کمک‌درسی آرایه دهم، بنابراین همین مطالب را دادم برای چاپ. حتی یکبار نگاه نکردم که ببینم غلط املایی

نکته‌ای که بسیار به طلبه‌ها سفارش می‌کنم و خودم هم بسیار به آن اهتمام داشتم، تکرار فراوان درس و مباحثه بود.

مثلاً من مغنی را چندین دوره با یک نفر مباحثه کردم و همین‌طور کتاب‌های دیگر مانند رسائل را برخی از قسمت‌هایش را یک دور و برخی قسمت‌های دیگرش را دودور مباحثه کردم. مکاسب را یک دور کامل - به غیر از مباحثه‌ای که در حین درس خواندن داشتم - مباحثه کردم. کفایه را فکر می‌کنم مجموعاً سه‌دور دیگر مباحثه کردم. نه‌ایه و منظومه را دوبار خواندم. حتی مکاسبی را که حدود چهار سال زمان می‌برد، حدود دو بار مباحثه کردم. یادم هست کتابم پاره‌پاره شده بود و خودم هم دیگر از آن بدم می‌آمد؛ به همین دلیل مکاسب را پشت کتاب‌هایم مخفی کردم تا مدتی آن را نبینم.

دروس خارج را هم نزد بزرگانی همچون مرحوم آیت‌الله العظمی فاضل و آیت‌الله العظمی وحید خراسانی رفتم. الان هم فقط تدریس دارم؛ مثلاً کفایه و حلقه ثلثه را باهم بیش از هفت دوره درس دادم؛ بعضی قسمت‌های مکاسب را پنج دوره و برخی دیگر از قسمت‌های آن را هفت دوره درس دادم؛ بحث بیع و خیارات را هم سه‌چهار دوره تدریس کردم

چرا و چگونه به نگارش جزوه‌ها و خلاصه دروس تمایل پیدا کردید؟

من از دوره‌ای که در دبیرستان درس می‌خواندم از ترس امتحانات که مطالب یادم نرود، تمام مطالب را یادداشت می‌کردم و هیچ‌کس به اندازه من یادداشت‌برداری نمی‌کرد؛ منتها من نکات و خلاصه‌ها را هم تنظیم می‌کردم؛ به‌گونه‌ای که از همان اوقات در دسته‌بندی مطالب مهارت خاصی به‌دست آوردم. وقتی هم طلبه شدم، برای این که سر بحث حواسم پرت نشود مطالب را می‌نوشتم. توصیه من به

دارد یا نه! الان خیلی دوست دارم فرصتی داشته باشم تا این کتاب‌ها را بازنگری و تکمیل کنم. اگر این کار انجام شود شاید محتوای آن‌ها دو برابر شود؛ در این صورت مطالب مفیدتری خواهد شد؛ خلاصه این طور شد که ما این مطالب را چاپ کردیم و الحمدلله استقبال هم شد.

من می‌خواستم این بُعد را در مطالب درسی بیاورم؛ فرض کنید در مثلاً در بحث - رسائل - یا در کتاب‌های پایین‌تر مانند اصول فقه اجماع خیلی بحث را طول داده بود تا جایی که در پایان، انسان مطلب را گم می‌کرد و متوجه نمی‌شد مطلب چه شد. خود من هم به مشکل بر می‌خوردم. حتی در درس خارج آیت‌الله العظمی وحید فکر می‌کنم بحث مقدمه واجب بود که خیلی هم طول کشید؛ چند نفر از فضلا که شاید الان مجتهد باشند، آن موقع به من گفتند فلانی ما با این که از اول درس آمدیم، ولی سرنخ درس از ذهن ما در رفته که کجا بودیم و الان کجا هستیم. شما که در تلخیص مهارت دارید به ما بگویید. من هم گفتم چشم. از آن‌جا که هر شب تلخیص درس را می‌نوشتم، آن شب از اول بحث، خلاصه درس را نوشتم و بعد به این دوستان گفتم ما این جای بحث بودیم و این مسیر را گذراندیم و الان این جا هستیم؛ مانند یک نقشه جغرافیایی. خلاصه این دوستان خیلی دعا کردند و گفتند ما تازه فهمیدیم کجای بحث هستیم.

مطالبی مانند رسائل متأسفانه بر اساس کتاب درسی یا اسلوب لازم در تدوین کتب درسی نوشته نشده‌اند. درحقیقت هیچ کدام از کتب درسی ما بر اساس اصول و اسلوب لازم برای تدریس نگارش نشده‌اند؛ یعنی دانشمندان و نوابغی مانند شیخ انصاری و مرحوم آخوند لازم دیدند کتابی بنویسند؛ هر چند به انگیزه تدریس نوشتند؛ ولی در آن موقع این مسئله مطرح نبوده است که کتاب درسی چه اسلوب‌هایی باید داشته باشد. به نظر من شاید خودشان هم باور داشتند که باید کتاب درسی، سنگین و سخت باشد. بر خلاف نماز

جماعت که رعایت أضعف مأمومین را می‌کردند، اما در درس و نگارش کتاب، قوی‌ترین شاگرد را در نظر می‌گرفتند.

بنابراین این مسائل انگیزه من را بسیار تقویت کرد. مثلاً در رسائل بحث اجماع یا بحث‌های علم اجمالی، واقعاً رشته بحث از دست انسان خارج می‌شود و انسان نمی‌تواند این همه شقوق را حفظ کند، جز اینکه این مباحث را روی کاغذ بیاورد یا اینکه استاد این مباحث و چکیده‌ای از بحث را روی تابلو بنویسد تا طلبه به نقشه و جغرافیای بحث آشنا شود و بعد وارد عمل و اجرای بحث شود. هدف من هم همین بود.

آنچه توهم آسیب‌زدن را ایجاد کرده است، اشتباه در نحوه امتحان گرفتن است. نحوه امتحان گرفتن ما مناسب صد سال پیش است و علمی و به‌روز نیست؛ بنابراین این توهم پیش آمده است که خلاصه‌نویسی اشتباه است؛ ولی این کار ما در جای خودش بسیار کارساز است و برخی مراجع تقلید و بسیاری از استادان و بزرگان تقدیر کرده‌اند؛ این طرح مخالفان کمی دارد. به‌هرحال این مطالب برای پیش مطالعه بسیار خوب است؛ یعنی وقتی شما درس را خواندید و مباحثه کردید، دوباره یک دور به این مطالب نگاه کرده و گاهی به آن مراجعه می‌کنید. مثلاً شما الان پنج سال است که در درس خارج هستید؛ ولی می‌خواهید یک دور دیگر مکاسب را نگاه کنید و حوصله هم ندارید دوباره از اول تا آخر بخوانید. فایده این تلخیص‌ها این است که شما در عرض یک هفته با جغرافیای بحث مکاسب آشنا می‌شوید و برایتان یادآوری می‌شود؛ چون قبلاً این مباحث را خوانده‌اید و مباحثه کرده‌اید و به میزان زحمتی که قبلاً کشیدید مطالب به یاد شما می‌آید

از سوی دیگر همه‌ی افراد توفیق تدریس ندارند و همه مدرسان هم

آن حافظه را ندارند که بعد از یک یا دو دوره تدریس تمام مطالب در ذهنشان بماند؛ بنابراین حتی مدرسان ما هم نیاز دارند.

به نظر خود شما، جایگاه درست استفاده از کتب تلخیص در سیر تحصیلی کجاست؟

درس خواندن چند مرحله دارد: یکی از آن‌ها که از قدیم گفته‌اند پیش مطالعه است. پیش مطالعه دو نوع است: یک موقع شما می‌خواهید از خود کتاب پیش مطالعه کنید که فکر کتب ماست. کتب ما اصلاً بر اساس اسلوب کتاب‌های درسی تدوین نشده و عباراتش سخت است؛ بنابراین به جز طلبه‌های خیلی خوش استعداد، سراغ پیش مطالعه از روی کتاب نمی‌روند. یا پیش مطالعه بر اساس شروح کتاب‌هاست که در این حالت هم بعید می‌دانم تعداد کسانی که این کار را انجام می‌دهند از دو تا سه درصد بیشتر باشد؛ اما تلخیصی که ما نوشتیم فوایدی دارد که نه آن صعوبت را دارد و نه آن تطویل عبارات را. بنابراین شما درس فردایتان را در نصف صفحه پیش مطالعه می‌کنید و از این طریق حداقل یک جغرافیای کلی از بحث در ذهن شما می‌آید که مراحل این بحث چیست؛ رأی مصنف چیست؛ چند اشکال شده است و جواب‌های آن چیست.

مرحله دوم حضور در جلسه درس است. افراد بسیاری برای حضور در درس موفق نمی‌شوند و برخی هم که موفق به حضور در جلسه درس می‌شوند، صد درصد حواسشان به درس نیست؛ از این رو باید برای این موارد فکری کرد. این اشتباه است که انسان در جلسه درس حاضر شود؛ ولی حواسش به درس نباشد؛ بنابراین باید کاری کند مانند نوشتن و اگر این کار انجام نشود از قافله باز می‌ماند؛ پس باید برای این افراد کاری انجام دهیم. شروحي که برای کتاب‌ها به فارسی نوشته شده‌اند، این مشکل را حل می‌کنند. البته لازم است در

این جا عرض کنم این کتب شروح با تلخیص‌های بنده وحدت ملاک دارد؛ یعنی اگر کسی بخواهد به این تلخیص‌ها اشکال کند باید به آن شروح هم اشکال کند. اگر این اشکال وارد باشد، به بیش تر مراجع تقلید هم وارد است؛ چون بیش تر مراجع تقلید دروس خودشان را به صورت جزوه می‌دهند و ملاک همه‌ی این روش‌ها یکی است.

مرحله سوم، مطالعه بعد از درس برای مباحثه است؛ چون بسیاری از افراد یا توان فهم کتاب را ندارند - چون کتاب سنگین است - یا در جلسه درس حواسشان به درس نبوده است. این دو گروه نیاز به شروحي دارند. اما خیلی کم اتفاق می‌افتد که قلم شروح ما روان باشد؛ مخصوصاً با توجه به ضعف ادبیاتی که نوع طلبه‌ها متأسفانه به آن مبتلا هستند؛ از این رو شروح و حواشی نوشته شده، متن سنگینی دارند و بیش تر، استادان و طلبه‌های خوش استعدادی که از ابتدا درس را خوب دنبال کرده‌اند، این حواشی و شروح را خوب می‌خوانند و می‌فهمند. سؤال این است که پس بقیه طلبه‌ها را چه کنیم؟ آیا آن‌ها را رها کنیم؟ به هر حال نمی‌توانیم بقیه طلبه‌ها را رها کنیم؛ بنابراین باید به آن‌ها هم توجه کنیم. توجه به این طیف از طلبه‌ها این است که کتب کمک آموزشی ویژه آن‌ها تألیف شود؛ و گرنه آن کسی که خوش استعداد است و پیش مطالعه کرده است، نیازی به این شرح فارسی ندارد؛ هر چند نیاز به تلخیص دارد؛ برای این که مطالب را به صورت جامع و یکپارچه فراموش می‌کند؛ پس برای یادآوری باید جغرافیای درس در دسترس او باشد؛ اما به شرح فارسی نیاز ندارد و به شرح عربی مراجعه می‌کند. برخی هم اصلاً به شرح نیازی ندارند و اگر هم مراجعه می‌کنند، به این دلیل است که بینند مؤلف چه نکته یا مثال تازه‌ای بیان کرده یا این که اشکال دیگری برای فهم بهتر مطلب یا اطلاعات بیش تر بیان کرده است.

شما موارد استفاده از این تلخیص‌ها را بیان کردید؛ آیا این نحوه استفاده، طلبه‌ها را از کتاب بی‌نیاز نمی‌کند؟ به هر حال وقتی طلبه بر متن مکاسب و کفایه مسلط می‌شود با متون سخت عربی ارتباط برقرار می‌کند و این مسئله باعث می‌شود طلبه فردا در فهم قرآن و روایات توان بالایی پیدا کند؛ اما اگر قرار باشد طلبه در تک تک دروس خود از این جزوه‌ها استفاده کند، آیا توانش سلب نمی‌شود؟

اولاً به دلیل ضعف انگیزه و اشتغال و مشغله زیاد طلبه‌ها، حوصله و رغبت رجوع به کتب اصلی در میان طلبه‌ها کم شده است. نکته دیگر سختی مطالب است. ما باید ببینیم آیا غرض از تدوین کتاب، تفهیم مطلب است یا هنرنمایی به وسیله لغت‌پردازی؟ کتاب‌های ما کتب درسی نیستند؛ کتاب درسی، اسلوب و مقرراتی دارد و در دنیای جدید همه این موارد به صورت مضبوط وجود دارد و هیچ کدام از این‌ها در کتاب‌های درسی ما رعایت نشده‌اند.

از طرف دیگر، من در این کتاب‌ها صرفاً جغرافیایی کلی از بحث و یک نقشه راه و فهرست تفصیلی ارائه داده‌ام که طلبه بدانند در این کتاب از کجا به کجا خواهد رفت. کتاب‌های ما به هیچ وجه بی‌نیازکننده از کتاب‌های اصلی نیست؛ پس اگر طلبه به کتب اصلی مراجعه نمی‌کند و به کتاب‌های من مراجعه می‌کند، باید ببینیم علت این امر چیست؟

این یک واقعیت است که همه این طلبه‌ها از نظر استعداد و انگیزه یکسان نیستند. آیا همه آن‌ها می‌خواهند به مرجعیت برسند؟ خیلی از افراد می‌گویند ما فقط می‌خواهیم چند سالی درس بخوانیم و به یک شهر، نهاد یا دانشگاهی برویم و تبلیغ کنیم. سؤال این است که ما با

بعد از این مراحل ما برای این که بفهمیم طلبه ما مطالب را خوب خوانده است یا نه، برای تمییز طلاب از یکدیگر، یک امتحان برگزار می‌کنیم. در امتحان هم، طلبه به این تلخیص‌ها نیاز دارد. شما فاصله بین تعطیلی دروس تا امتحانات را که یک هفته است در نظر بگیرید. در این یک هفته تا ده روز چه کسی می‌تواند یا چه کسی حال این را دارد که از اول سال تحصیلی هر چه خوانده است را به‌طور کامل مرور کند؟ یا حافظه‌اش یاری کند؟ یا این که حوصله داشته باشد و نوشتن حوصله زیادی بخواهد مطالب را یادداشت کند؟ چون می‌خواهد و واقعاً کار سختی است. این یک واقعیت است که خیلی از افراد حال و حوصله نوشتن را ندارند؛ بنابراین ما باید چه کار کنیم؟ آیا باید این‌ها همین‌طور بروند امتحان بدهند و مردود شوند؟

الان یکی از مهم‌ترین معضلات ما مشکل مالی طلاب است که باعث افت انگیزه، بی‌حالی و بی‌حوصلگی شده است. هیچ کس هم به سراغ درمان این معضل نمی‌رود؛ درحالی که مشکلات مالی طلبه‌های ما به حوزه‌های ما آسیب زده است؛ اما عده‌ای برای این که فرافکنی کنند، می‌گویند چرا برخی طلبه‌ها به سراغ شرح و تلخیص و این گونه موارد می‌روند؟! واقعیت قضیه این است که طلبه‌ها به دلیل مشکلات مالی، اجاره منزل و مسایل مختلف زندگی، حال و حوصله درس خواندن را ندارند یا به عبارت دیگر فراغت بالی برای درس خواندن ندارند.

بنابراین اگر این مطالب به جای خودش به‌خوبی استفاده شود، بسیار مفید خواهند بود؛ نه این که این کار من باشد و منافعی برای من دارد. بله؛ بعضی از جزوه‌هایی که به طلبه‌ها می‌دهند مثل جنس‌های بی‌کیفیت و ناچیز چینی است و برای طلبه مخرب است؛ اما من خلاصه کرده‌ام؛ نه گزینش. من حتی جواب «ان قلت و قلت‌ها» را در قالب تذکرات آورده‌ام؛ یعنی اگر شما تذکر را بخوانید و کسی به شما اشکال کند، می‌توانید جواب دهید

رتبه‌بندی و تفکیک میان طلاب و دروس صورت بگیرد و اگر این کار را انجام ندهیم، برخی طلبه‌ها از درس خواندن متنفر می‌شوند و آن قدر بدشان می‌آید که از حوزه به دانشگاه می‌روند. پس خسارات و تلفاتی که ما در حوزه داریم، ناشی از ضعف برنامه‌ریزی مدیریتی است. این صحیح نیست که به همه بگویند شما مکاسب و کفایه بخوان؛ درحالی که استاد کفایه خودش در تدریس کفایه نصفه‌جان چرا ما می‌شود - من که خودم این طور بودم - چه برسد به طلبه باید ذهن طلاب را خسته کنیم؟ ما کتاب کفایه را می‌بوسیم و به عنوان یک اثر هنری و کتاب علمی گذشته بر روی سرمان می‌گذاریم؛ اما در عصر حاضر ما باید کفایه‌ای بنویسیم که همان مطالب کفایه، با عبارات ساده و روان در آن بیاید تا طلبه وقتی این کتاب را می‌خواند ذهنش فعال شود.

قبول دارید که بیش‌تر طلبه‌ها از کتاب‌های شما طبق فرایندی که حضرت عالی برای مطالعه آن‌ها بیان فرمودید، استفاده نمی‌کنند؟ یعنی صرفاً یک ماه قبل از امتحان به سراغ کتاب‌های شما می‌روند.

ریشه‌ی این مشکل، شیوه‌ی اشتباه امتحان‌گیری ماست؛ معیار در امتحانات ما حافظه‌محوری است؛ بنابراین طلاب هم صرفاً برای امتحانات به کتاب‌های ما مراجعه می‌کنند. شما باید بر اساس فهم‌محوری سؤال دهید. مثلاً یک بار بنده بعضی از سؤالات کفایه را برای حوزه طرح کرده بودم؛ به گونه‌ای که وقتی از طلبه‌ها سؤال کردم آیا کتاب‌های ما برای امتحانات شما مفید بود، گفتند: چند سؤال را بیش‌تر نتوانستیم براساس کتب شما بنویسیم. من هم نگفتم سؤالات امتحان را خودم طرح کردم. بنابراین شیوه امتحان‌گیری ما در حوزه اشتباه است. امتحان باید طوری باشد که کتاب‌های ما فقط برای یادآوری مفید باشد.

این دسته از طلبه‌ها باید چطور برخورد کنیم؟ آیا باید جلوی این‌ها را بگیریم و بگوییم در این جا فقط کسانی بیایند که می‌خواهند مانند شیخ انصاری و مراجع تقلید شوند؛ بقیه به دانشگاه بروند؟! مسلم است که این طور نمی‌شود؛ زیرا استعدادها، انگیزه‌ها و مراتب متفاوت است و ما باید متناسب با مراتب برنامه‌ریزی کنیم. یکی از اشکالات بسیار بزرگی که به مدیریت حوزه وارد بوده، این است که مدیریت، همه طلبه‌ها را به یک چشم می‌بیند و یک کتاب درسی برای همه طلبه‌ها می‌گذارد! چطور ممکن است برای یک انسان خوش‌استعدادی که می‌خواهد در حد مرجعیت درس بخواند، کتابی را بگذاریم و برای طلبه‌های دیگری که صرفاً می‌خواهند پنج تا شش سال درس بخوانند و مانند سفیران هدایت به تبلیغ بروند نیز همان کتاب را در نظر بگیریم؟ اصلاً برخی طلبه‌ها نمی‌خواهند فقه و اصول بخوانند؛ بلکه می‌خواهند بر روی فلسفه، تفسیر قرآن، نهج‌البلغه، تاریخ و... کار کنند یا این که پنج تا شش سال می‌خواهد درس بخواند تا یک فوق لیسانس و دکترایی بگیرند و در دانشگاه تدریس بلا تشبیه مثل این است که شما یک میهمانی ترتیب بدهید و . . . کنند در آن از طفل صغیر تا شیخ کبیر را دعوت کنید و به همه چلوکباب برگ بدهید! آیا واقعاً آن طفل صغیر توانایی خوردن غذای شما را دارد؟! بنابراین باید واقع‌گرایانه به موضوع نگاه کرد.

این نقص بزرگی در حوزه علمیه ماست. من بارها این مسئله را خدمت مدیران حوزه عرض کرده‌ام؛ اما متأسفانه گوش شنوایی نیست. حداقل بیایید طلبه‌ها را رتبه‌بندی کنید؛ عده‌ای خوش‌استعداد هستند و می‌خواهند رسائل، مکاسب و کفایه بخوانند؛ اما عده‌ای نمی‌خواهد این مسیر را طی کنند و نزد چندین استاد بنشینند؛ برای این عده همین کتاب‌ها را رقیق‌تر و خلاصه‌تر کنند؛ در حدی که یک مبلغ نیاز دارد. بنابراین لازم است در این زمینه تقسیم‌بندی،

در ابتدا قطع و ظن را تلخیص نکرده بودم؛ ولی مباحثه کرده بودم و این گونه به نظرم می آمد که بسیار خوب خواندم. اتفاقاً خدمت یکی از بزرگان رفته بودیم؛ فرمودند: چه می خوانی؟ گفتم: رسائل. ایشان یک سؤال از علم اجمالی کرد؛ هر چه به ذهن خودم فشار آوردم، دیدم یادم نمی آید و خیلی ناراحت شدم؛ چون فکر می کردم خیلی خوب خواندم. در آن جا متوجه شدم فراوانی مطالب باعث می شود ذهن من نتواند تمام مطالب را نگه دارد. بعد از این ماجرا وقتی به جبهه رفتم، کتاب رسائل را به همراه خودم به جبهه بردم و از اول تا دلیل انسداد یا حجیت ظواهر را در جبهه خلاصه کردم. گاهی اوقات تا دو نیمه شب که همه خوابیده بودند می نشستم و تلخیص می کردم. باید بپذیریم که کتاب های درسی ما واقعاً مشکل دارند و با این سختی و فراوانی مطالب، نمی توان به راحتی بر آنها احاطه پیدا کرد.

منبع: شماره ۲۰ مجله حاشیه

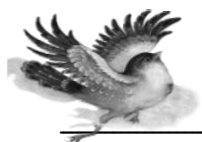
امتحان گرفتن های ما افتضاح است؛ به گونه ای سؤال می دهند که هر کس حافظه اش خوب بود، قبول می شود و اگر حافظه چندان قوی نداشت، قبول نمی شود؛ درحالی که هدف و غرض من و حوزه باید فهم مطالب باشد؛ آن هم یک فهم صددرصدی. آیا حافظه باید صددرصدی باشد؟ نه؛ لازم نیست. واقعاً چه کسی قدرت حفظ تمام این مطالب را دارد؟ مگر این که از هر چند هزار نفر، یکی دو نفر و نهایتاً پنج درصد طلبه ها این امکان را داشته باشند. بنابراین برای حافظه باید نمره یا درجه قائل شویم. به این ترتیب که بگوییم مثلاً حافظه بیست تا سی درصد خوب است و بر همین اساس امتحان را برگزار کنیم. متأسفانه سؤالات امتحانی ما همه حافظه محور است. هر چند در سال های اخیر تا حدودی سؤالات امتحانی بهتر شده اند. در دنیا بیش تر به صورت کتاب باز امتحان می گیرند؛ شما اگر به این شکل امتحان گرفتید، هیچ وقت تلخیص های بنده مخل نخواهند بود.

آیا شما نوشته ها و جزوه های خودتان را خدمت مراجع تقلید هم نشان داده اید و در مورد آنها با ایشان صحبت کرده اید؟

بله؛ یکی از مراجع معظم برای تلخیص کفایه ما، مقدمه ای نوشتند؛ ولی تا به دست بنده رسید دیگر کتاب از چاپ خارج شده بود و موفق نشدیم این مقدمه را بیاوریم. البته اگر این مقدمه را چاپ می کردیم، ممکن بود برخی مخالفان جزوه های ما به سراغ ایشان بروند و تبعاتی برای ایشان درست شود؛ از این رو این کار را انجام نداد.

به نظر حضرت عالی اگر طلبه ها بخواهند، می توانند مطالب را خودشان بنویسند و به جزوه تبدیل کنند؟

بله؛ بسیار عالی است. حتی من خودم سر کلاس ها به طلبه ها سفارش می کنم که خودتان تلخیص کنید؛ چون در ذهن انسان نمی ماند. من

چکیده پایان نامه

عنوان تحقیق: بررسی متقابل ایمان و عمل از منظر قرآن

استاد داور: جناب آقای دکتر عبدالسعید بدیعی خرسند

استاد راهنما: سرکار خانم مکرم محمدنیا

تاریخ دفاع: زمستان 94

مدرسۀ علمیه فاطمیه سلام الله علیها شهرستان صومعه سرا

محقق: فرشته خادم مسجد

چکیده

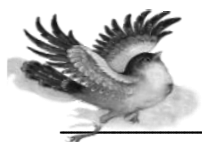
تحقیق حاضر با عنوان بررسی متقابل ایمان و عمل از منظر قرآن به بحث و تبیین جایگاه ایمان و عمل در قرآن و نیز به آثار و رابطه متقابل آن دو پرداخته است.

از مهمترین ضرورت تحقیق، قرار گیری ایمان و عمل در کنار یکدیگر بوده و تحقیق دارای فواید نظری و عملی است. روش تحقیق به صورت کتابخانه ای بوده و در قلمرو تحقیق از آیات و روایات استفاده شده است.

قرآن سعادت بشر را در گرو ایمان و عمل صالح می شمارد و آن دو هر کدام در دیگری اثر می گذارند، یعنی همچنانکه اعتقادات صحیح سبب بروز اعمال صالح می شود، اعمال صالح نیز سبب رشد و بقاء ایمان می شود و بالعکس. در واقع میانشان یک رابطه تنگاتنگی برقرار است.

در این تحقیق به جایگاه ایمان در قرآن از جمله ارزش ایمان، شرایط تحقق ایمان و ... و به جایگاه عمل در قرآن از جمله شرط قبولی عمل، جایگاه عمل صالح و غیر صالح در قرآن و ... پرداخته شده است. و همچنین از آنجا که هر پدیده ای فواید و آثاری دارد در این تحقیق به رابطه متقابل ایمان و عمل و آثار ایمان به مانند خوشبینی، آرامش خاطر و ... و نیز به آثار عمل صالح همچون حیات طیبه، بخشش گناهان و ... می توان اشاره نمود. مهمترین نتیجه گرفته شده از بحث اینست که، انسان با داشتن ایمان و عمل صالح و تقویت این دو در خویش و با رهایی از موانع و عوامل حبط اعمال می تواند به رستگاری و قرب الهی نایل یابد.

کلید واژگان: ایمان، عمل، عمل صالح، حسنات، سیئات، حَبَطَ

عنوان تحقیق: نقش باورهای دینی در شکل‌گیری رفتارهای اقتصادی خانواده

استاد داور: جناب آقای دکتر عبدالسعید بدیعی خرسند

استاد راهنما: جناب آقای قربانعلی یعقوب زاده

تاریخ دفاع: زمستان 94

مدرسه علمیه فاطمیه سلام الله علیها شهرستان صومعه سرا

محقق: زهره معصومی

چکیده

تحقیق حاضر تحت عنوان نقش باورهای دینی در شکل‌گیری رفتارهای اقتصادی خانواده به توضیح و تبیین برخی مفاهیم و ساختارهای فلسفی آن پرداخته و ضرورت تحقیق به این جهت است که، مؤمنان عملاً به تأثیر عقاید و اخلاق و احکام عملی بر رفتارهای اقتصادی خانواده شان وقوف یابند. تحقیق دارای دو فایده نظری و عملی می‌باشد. و حوزه قلمرو تحقیق می‌تواند، فراگیر و همه ادیان الهی را در بر گیرد. روش تحقیق نیز توصیفی و از طریق کتابخانه‌ای صورت گرفت. و در این تحقیق از حقیقت انسان و قوای نفسانی سخن گفته شده و انسان مفلور به فطرت الهی است. دین در سه عرصه اعتقادات و اخلاق و احکام عملی، نقش تعیین کننده در رفتارهای اقتصادی خانواده دارد و مخصوصاً در بُعد اعتقادات و اخلاق می‌تواند در دو میدان ایجابی و سلبی تأثیر گذار باشد در بخش احکام عملی این تأثیر گذاری مضاعف می‌گردد.

کلید واژه‌ها: ایمان، فطرت، دین، خانواده، اقتصاد.

یا لطیف

خداوندا!

باشد که بیشتر تسلی دهم تا تسلی یابم.

در پی فرمیدن باشم تا فرمیده شدن.

در پی دوست داشتن باشم تا دوست داشته

شدن.

زیرا با دادن است که می گیریم.

با فراموشی خویشتن است که خویشتن را می

یابیم.

با بخشیدن است که بخشوده می شویم..

و با مردن است که زنده می شویم!...

الهی!

مرا واسطه عشق خود میان آدمیان کن.

تا آنجا که نفرت است، عشق را ارزانی

کنم.

آنجا که تقصیر و گناه است، ببخشایم.

آنجا که تفرقه و جدایی است، پیوند بزنم.

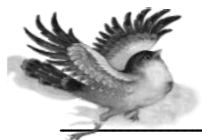
آنجا که خطاست، راستی را هدیه کنم.

آنجا که شک است، ایمان بدهم.

آنجا که نومید است، امید شوم.

آنجا که ظلمت است، چراغی برافروزم.

آنجا که غم است، شادی به یا کنم.

خبرهای پژوهشی حوزه

— کارگاه تحقیق پایانی در تاریخ 1395/7/1 از ساعت 9 صبح الی 18 در حوزه علمیه فاطمیه سلام الله علیها شهرستان صومعه سرا برگزار گردید.

فاطمه یکتای عربانی مدیر مدرسه علمیه فاطمیه (س) شهرستان صومعه سرا گفت:

در این کارگاه آموزشی که 14 نفر از طلاب مدرسه حضور داشتند جناب آقای قاسمی روشن روشها و شیوه های صحیح نگارش تحقیق پایانی، طرح نویسی را بیان نمودند و راههای انجام یک تحقیق پایانی جامع و کامل را ارائه دادند.

در پایان مدیر مدرسه علمیه فاطمیه (س) هدف از برگزاری این کارگاه را آشنایی بیشتر طلاب با شیوه ها و روشهای تدوین و نگارش تحقیق پایانی دانست تا طلاب بتوانند تحقیقات با کیفیت و محتوای بهتر و مطلوب تری را ارائه نمایند.

— به مناسبت هفته کتاب و کتابخوانی مدرسه علمیه فاطمیه سلام الله علیها شهرستان صومعه سرا برگزار کرد:

فاطمه یکتا عربانی مدیر مدرسه علمیه فاطمیه سلام الله علیها شهرستان صومعه سرا گفت: با توجه به آغاز هفته کتاب و کتابخوانی که از 22 آبان بوده و 24 آبان که به نام روز کتاب و کتابخوانی نامگذاری شده است، این مدرسه تلاش نمود با اجرای برنامه هایی در جهت تقویت فرهنگ مطالعه و گسترش آگاهی طلاب کمک نماید. از آنجایی که کتاب همواره جهانی از دانش و معرفت را به سوی انسان می کشاید سعی شد هر روز به معرفی یک کتاب برای طلاب پرداخته شود، همچنین با برگزاری نمایشگاه کتاب که با همکاری موسسه ثارالله و شمیم قلم قم و اختصاص بن خرید کتاب با تخفیف 20٪. طلاب را ترغیب به خرید کتاب نماید، از دیگر برنامه های این هفته بازدید طلاب مدرسه از کتابخانه مدرسه و همچنین بازدید طلاب پایه اول از کتابخانه باقرالعلوم (ع) شهرستان صومعه سرا بود که امکان عضویت رایگان و آشنایی بیشتر طلاب با منابع موجود آنجا را میسر گردانید، برگزاری مسابقه کتابخوانی از خطبه های کتاب شریف نهج البلاغه و تهیه بروشور با موضوع کتاب و کتابخوانی و نصب پوستر و سخنان ائمه معصومین علیهم السلام و بزرگان در راهرو تابلوهای مدرسه و اهدای 21 جلد کتاب به کتابخانه حوزه از دیگر برنامه هایی بود که در هفته کتاب و کتابخوانی اجرا شد.

در پایان هدف از اجرای این برنامه ها اعتلای فرهنگ کتابخوانی و مطالعه در میان طلاب بیان شد.

گزارش هفته پژوهش آذر 1395

مدرسه علمیه فاطمیه سلام الله علیها شهرستان صومعه سرا
بمناسبت هفته پژوهش و ترغیب و تشویق طلاب مدرسه جهت
انجام هر چه بیشتر و بهتر تحقیق و پژوهش برنامه هایی را اجرا
نمود که به شرح زیر است:

1- حضور معاون پژوهش در کلاسها برای اعلام برنامه های
هفته پژوهش و تشویق طلاب به تحقیق و نصب پوستر و سخنان
بزرگان در رابطه با اهمیت پژوهش.

2- برگزاری نمایشگاهی از آثار پژوهشی 35 نفر از طلاب با
موضوعات ولایت فقیه، تربیت، اخلاق، خانواده و... 21 آذر تا
30 آذر.

3- دیدار با امام جمعه شهرستان فومن حجت الاسلام
والمسلمین محمدحسن صفوی امام جمعه شهرستان فومن و
مؤلف کتابهای آداب زندگی، ماه صیام و... مورخ 95/9/22
واهدا جوایز به پژوهشگران برتر مدرسه.

- برگزاری کرسی آزاد اندیشی با محوریت عفاف و حجاب در مدرسه علمیه فاطمیه (سلام الله علیها) شهرستان صومعه سرا:

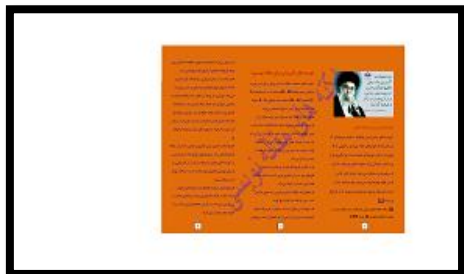
فاطمه یکتا عربانی مدیر مدرسه علمیه فاطمیه (سلام الله علیها)
گفت: در کرسی آزاد اندیشی که مورخ 95/7/27 در این مدرسه
علمیه برگزار شد 6 نفر از خواهران مبلغه و در حال تحصیل مدرسه
بعنوان ارائه کننده و منتقد در بحث حاضر شدند و شبهاتی که در
زمینه حجاب و عفاف و عواملی که زمینه ساز بی حجابی و بدحجابی
در جامعه میشود را مطرح نموده و به ارائه راهکار درباره آن
پرداختند. سپس سرکار خانم معادی استاد حوزه و دانشگاه بعنوان
استاد داور به جمع بندی و نتیجه گیری مباحث ارائه شده
پرداختند.

مدیر مدرسه در پایان هدف از برگزاری این کرسی آزاد اندیشی را
آشنایی بیشتر طلاب با مسائل مبتلی به جامعه در زمینه عفاف
و حجاب عنوان نمودند تا طلاب خواهر بتوانند با راهکارهای مناسبی
که در مقابله با این ناهنجاری ها ارائه شد، گامی موثر در بهبود
مسئله حجاب و عفاف در جامعه بردارند.

6- تهیه بروشور مقاله نویسی در هفته پژوهش با موضوع مقاله نویسی مورخ 95/9/24.

7- بازدید طلاب مدرسه از سومین نمایشگاه تخصصی کتاب در مدرسه علمیه زینبیه رشت، مورخ 29 آذر.

8- برگزاری مسابقه پژوهشی از جزوات شیوه های مقاله نویسی و نگارش تحقیق پایانی مورخ 95/9/24.

4- نشست پژوهشی طلاب با سرکار خانم کامران استاد روش تحقیق حوزه با موضوع آسیب شناسی عدم انگیزه طلاب برای پژوهش مورخ 95/9/23.

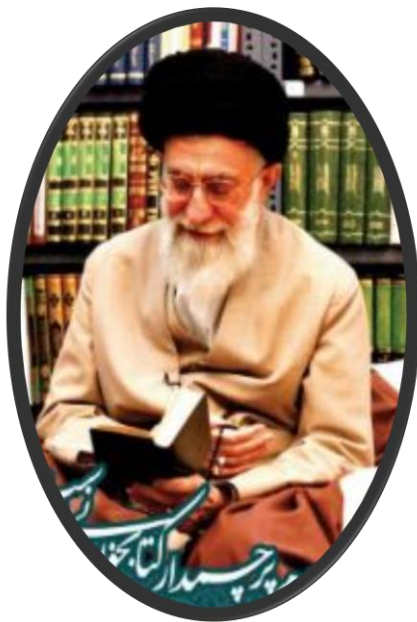
5- برگزاری کارگاه آموزشی سبک زندگی ودوری از آسیب های اجتماعی واعتماد مورخ 95/9/22 باحضور حجت الاسلام والمسلمین احمدی پور وخانم جوادی کارشناس اداره بهزیستی برای بررسی عوارض وآثار موادمخدر برافراد.

سخن آخر

سخن مقام معظم رهبری در رابطه با اهمیت کتابخوانی :
کتاب خواندن برای یک ملت یک فریضه و یک
واجب است .

پژوهش

هزینه نیست ، سرمایه است

صومعه سرا ، غ طالقانی ، روبه روی میدان عربان ، حوزه علمیه فاطمیه سلام الله علیها

تلفن: 01344323350 . دورنگار : 01344322030

آدرس وبلاگ :

Pajoohesh-somesara

